

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Розглянуто сутність і необхідність аналізу фінансового стану підприємства за сучасних умов господарювання. Висвітлено основні методи аналізу фінансового стану та визначено особливості застосування кожного з них відповідно до специфіки діяльності підприємства.

Аннотация. Рассмотрены сущность и необходимость анализа финансового состояния предприятия в современных условиях хозяйствования. Освещены основные методы анализа финансового состояния предприятия и определены особенности применения каждого из них в соответствии со спецификой деятельности предприятия.

Annotation. The essence and the need to analyze the financial situation of a company in the current economic conditions was studied. The basic methods of analysis of the financial condition of a company were described and peculiarities of application of each of them were identified in accordance with specific operations of a company.

Ключові слова: підприємство, фінансовий стан, фінансова стійкість, платоспроможність, ліквідність, метод.

В умовах конкуренції на ринку підприємства стикаються зі значними фінансовими труднощами в зв'язку з неправильним перерозподілом коштів та джерел їхнього утворення. Важливу роль за таких умов відіграє аналіз фінансового стану підприємства.

Дослідженню проблем фінансового стану підприємству приділяють увагу в своїх працях такі науковці, як: Петряєва З. Ф., Іващенко Г. А., Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С., Бланк І. О., Коробов М. Я., Чумаченко М. Г., Маркар'ян С. Е., Герасименко Г. П. Зазначеним авторам вдалося успішно розкрити сутність фінансового стану підприємства та аспекти його аналізу. Однак ураховуючи особливості ринку, розроблені на сьогодні методики потребують удосконалення у певних аспектах.

Метою дослідження є розкриття сутності та дослідження існуючих методів аналізу фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність підприємств. Предметом обрано аналіз фінансового стану підприємства.

В умовах динамічного ринкового середовища зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємства, оцінки його ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності, оздоровлення підприємств та виходу їх з кризового стану.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної і фінансової діяльності. На нього позитивно впливають безперервний випуск і реалізація високоякісної продукції. Нераціональне використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні виробництва і реалізації продукції, до невиконання плану прибутку від операційної діяльності, до збільшення відсотків за банківський кредит [1].

У практиці роботи підприємств трапляються випадки, коли і підприємство з налагодженим процесом виробництва має фінансові труднощі, пов'язані з недостатньо раціональним розміщенням і використанням фінансових ресурсів. Тому фінансова діяльність має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження і ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства.

Для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства можуть застосовуватися такі методи аналізу, як: коефіцієнтний, комплексний, інтегральний.

Коефіцієнтний метод передбачає розрахунок показників, що розкривають різні аспекти господарювання підприємства і враховують вплив як внутрішнього, так і зовнішнього середовищ на його фінансовий стан. Така система показників наведена на рис. 1.

Цей метод використовують підприємства, які мають у своєму штаті аналітиків чи аналітичний відділ, оскільки інтерпретація результатів є достатньо трудо- та часозатратною.

Рис. 1. Система показників оцінки фінансового стану підприємства відповідно до коефіцієнтного методу

Комплексний метод дає змогу виявити ті напрями в діяльності підприємства, в яких виникають проблеми, а також досліджувати причини, що їх зумовили. Це є величезною перевагою даного методу. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства проводиться за допомогою розрахунку показників, що наведено на рис. 2.

Рис. 2. Показники комплексної оцінки фінансового стану підприємства

Інтегральний метод аналізу фінансового стану дає змогу характеризувати фінансовий стан підприємства за значенням одного інтегрального показника, що дає можливість спостерігати за зміною його динаміки та спрощувати роботу аналітиків. Інтегральний показник розраховується на базі узагальнюючих показників за рівнем платоспроможності, фінансової незалежності та якості активів підприємства [2].

Узагальнюючі показники, що використовуються для розрахунку інтегрального показника фінансового стану підприємства, наведені на рис. 3.

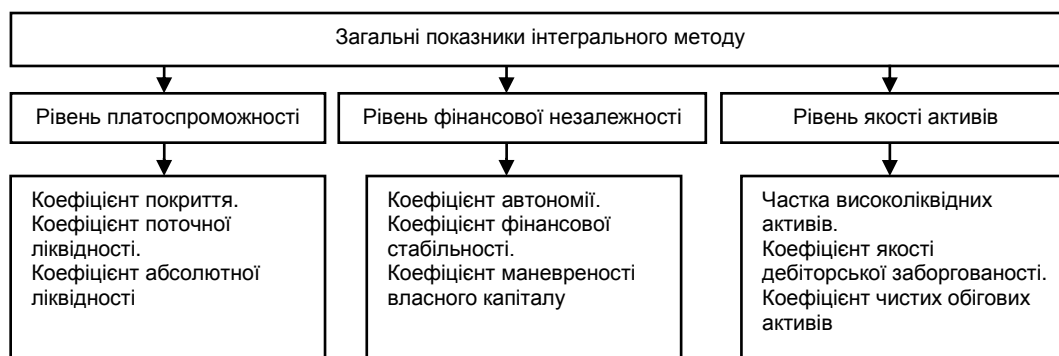

Рис. 3. Узагальнюючі показники інтегрального методу аналізу фінансового стану підприємства

Фінансова діяльність підприємства повинна бути спрямована на забезпечення систематичного надходження і ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану [3].

Для дослідження аналізу фінансового стану підприємства також використовують і мультиплікатори, які діляться на два типи: стандартні (застосовувані повсюдно) і суб'єктивні (визначаються для конкретного

підприємства). До стандартних мультиплікаторів відноситься широко відома модель Дюпона, яка використовується для оцінки економічного зростання компанії. Основна складність застосування цієї моделі пов'язана з необхідністю ведення бухгалтерської звітності за міжнародними стандартами. Інший відомий стандартний мультиплікатор – оцінка ймовірності настання банкрутства підприємства за методом Альтмана. Метод Альтмана можна застосовувати для загальної оцінки тенденцій розвитку підприємства. Цей показник заснований на розрахунку суми п'яти фінансових коефіцієнтів (рентабельність і оборотність активів, коефіцієнти заборгованості та реінвестування прибутку в активи, частка власних оборотних коштів в активах), кожен з яких має певну вагу.

Суб'єктивні мультиплікатори дозволяють врахувати специфічні характеристики, які не враховуються стандартними методами аналізу і діагностики фінансового стану підприємства [4].

Таким чином, можна зробити висновок, що фінансовий стан підприємства є комплексним поняттям, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні стабільності його роботи [5].

Наук. керівн. Яртим І. А.

Література: 1. Ковалев В. В. Финансовый анализ: управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В. В. Ковалев. – М. : Финансы и статистика, 2009. – 340 с. 2. Варланов Ю. Ю. Моделирование фінансового стану підприємств: сутнісний підхід до інтегрованої оцінки / Ю. Ю. Варланов, О. Ю. Варланов // Журнал "Економічні науки". – 2012. – № 59. – С. 139–146. 3. Азарова А. О. Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства : монографія / А. О. Азарова, О. В. Рузакова. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 172 с. 4. Экономический анализ : учебник для вузов / под ред. Л. Т. Гиляровой. – 2-е изд., доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 615 с. 5. Пястолов С. М. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия : учебник / С. М. Пястолов. – 2-е изд., стереотип. – М. : Академия, 2008. – 333 с.